

Тематичний огляд: «Чорнобиль – наш біль»(до 36-річниці Чорнобильської трагедії)

Понад 30 років минуло з моменту аварії на Чорнобильській АЕС, але її наслідки залишаються предметом обговорення світової наукової спільноти. За визначенням UNSCEAR і ВООЗ, Чорнобильська катастрофа віднесена до аварій ядерних об'єктів найвищого рівня. Історики ж наголошують на політичній відповідальності комуністичного режиму, який заради ідеологічних інтересів поставив під

загрозу життя і здоров'я мільйонів громадян. Через недосконалість конструкції, порушення технології будівництва, використання неякісних будівельних матеріалів, численні міні-катастрофи подібна техногенна катастрофа в СРСР не могла не статися.

26 квітня 1986 року – день найбільшої в історії людства техногенної катастрофи. Під час експерименту на 4-му реакторі Чорнобильської атомної електростанції сталися два вибухи. В атмосферу Землі вирвалася хмара радіоактивного пилу. Вітер поніс на північний захід небезпечні радіоактивні ізотопи, які осідали на землю, проникали у воду. За числом потерпілих від аварії Україна займає перше місце серед колишніх республік Радянського Союзу. На долю Білорусі припало близько 60% шкідливих викидів. Від радіаційного забруднення сильно постраждала також і Росія. Потужний циклон переніс радіоактивні речовини територіями Литви, Латвії, Польщі, Швеції, Норвегії, Австрії, Фінляндії, Великої Британії, а пізніше – Німеччини, Нідерландів, Бельгії.

Чорнобильська катастрофа стала одним із каталізаторів розпаду СРСР.

Перше офіційне місцеве повідомлення про аварію на Чорнобильській АЕС з'явилося лише

через 36 годин – опівдні 27 квітня на прип'ятському радіо оголосили про "тимчасову евакуацію" мешканців Прип'яті – найближчого до ЧАЕС міста з населенням близько 50 тисяч. О 13:50 жителі зібралися біля під'їздів будинків, а від 14-ї почали прибувати автобуси. О 16:30 евакуацію населення з міста закінчили. Вивезли 44,5 тис осіб. У Прип'яті залишилося 5 тис, які були залучені до невідкладних робіт. Увечері 1 травня вітер з Чорнобиля повернув на Київ. У місті почав стрімко підвищуватися радіаційний фон.

Трагедією, і, навіть, державним злочином стало те, що з метою «показухи» - буцімто ніякої небезпеки радіації немає, партійне керівництво СРСР не скасувало першотравневу демонстрацію. На Хрещатик за п'ять днів

після аварії вивели сотні тисяч людей, в тому числі школярів. Наступного дня всі газети рясніли парадними повідомленнями.

Лише 2-го травня радянське керівництво ухвалило рішення про евакуацію населення з 30- і кілометрової зони навколо Чорнобильської атомної станції – на 6-й день після аварії.

До 6 травня евакуювали понад 115 тисяч людей із 30-кілометрової зони навколо ЧАЕС. Від радіації ця територія постраждала найбільше. Пізніше її назвали Чорнобильською зоною відчуження, до якої увійшли північ Поліського та Іванківського району Київської області (там розташована електростанція, міста Чорнобиль і Прип'ять), а також частина Житомирської області аж до кордону з Білоруссю. Сотні невеликих селищ, що опинилися в епіцентрі забруднення, зрівняли з землею бульдозерами.

Для працівників ЧАЕС та їхніх сімей наприкінці 1986 року почали будувати наймолодше місто України – Славутич. Спорудження завершили в рекордно короткі терміни – перші мешканці оселилися в 1987–1988 роках.

На ліквідаційні роботи відразу кинули військовослужбовців. Першими на місце катастрофи прибули кілька десятків солдат і офіцерів полку Цивільної оборони Київського військового округу із приладами радіаційної розвідки й армійським комплектом дезактивації техніки, мобільний загін хімічних військ та окрема рота радіаційної та хімічної розвідки. Загалом у ліквідаційних роботах брали участь військові хімічних, авіаційних, інженерних,

прикордонних родів, медичні частини Міністерства оборони СРСР, Цивільної оборони (ЦО) та МВС СРСР.

Влітку залучили військових запасу та вільнонайманих. За неповними даними, участь у ліквідації наслідків брали 600 тисяч осіб. Через опромінення багато з них захворіли. Пожежні прибували “з голими руками”, без жодних засобів захисту, приміром спеціальних ізолюючих протигазів, через що радіоактивні речовини потрапили в дихальні шляхи. Саме вони зупинили ще одну потенційну катастрофу – водневий вибух.

Сумарна активність радіоізотопів, викинутих у повітря після аварії в Чорнобилі, була в 30–40 разів більшою, ніж у Хіросімі. Опромінилися майже 8,5 мільйони людей.

Які висновки має зробити людство із чорнобильської трагедії? Перш за все, це – відповідальність, адже «мирний атом» виявився вже й не таким «мирним» і безпечним, а, значить, має бути підконтрольний людині із усіма можливими наслідками, і бути технологічно прогнозованим. А суспільство та відповідні державні інституції мають бути готовими у «винятковому режимі» до можливих нештатних ситуацій. Українська нація із гордістю та шаною згадують героїчний подвиг ліквідаторів аварії на ЧАЕС, наших співвітчизників які першими вступили в нерівний двобій із цією жорстокою зброєю, яка здатна вмити буквально випалити усе живе... Певна необізнаність та непоінформованість ліквідаторів про катастрофічні наслідки радіаційного випромінювання для людського здоров'я стали фатальними для багатьох з них... Але це не зупинило наших військових, медиків, правоохоронців першими прийняти на себе цей страшний вогонь небезпеки...іноді – ціною власного життя.

Дякуємо за подвиг, і вічна пам'ять героям, що віддали своє життя у боротьбі з цією техногенною катастрофою!

І пам'ятаймо, що людське життя – безцінне, і будь-які експерименти та наукові впровадження перш за все мають бути безпечними для людства, для нашого майбутнього, для життя на планеті Земля.

Пропонуємо до читання вірш Ліни Костенко «Цей дощ – як душ ...». 2019 рік.

Цей дощ – як душ...

Цей день такий ласкавий.

Сади цвітуть. В березах бродить сік.

Це солов'їна опера, Ла Скала!

Чорнобиль. Зона. Двадцять перший вік.

Тут по дворах стоїть бузкова повінь.

Тут ті бузки проламують тини.

Тут щука йде, немов підводний човен,
і прилітають гуси щовесни.

Але кленочки проросли крізь ґанки.

Жив-був народ над Прип'яттю – і зник.

В Рудому лісі виросли поганки,

і ходить Смерть, єдиний тут грибник...

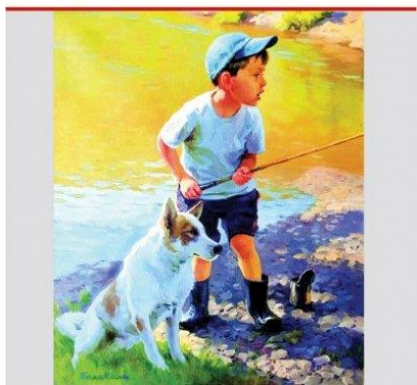

Хочеться звернути увагу читачів на книгу Є.Гуцала «Діти Чорнобиля». До книги увійшло

декілька оповідань таких як: «Сказаний чорнобильський собака», «Рудня», «Чорнобильська дівчина Калина», «Діти від стронцію» та інші.

Євген Гуцало

СКАЖЕНИЙ ЧОРНОБИЛЬСЬКИЙ СОБАКА

В своїх творах письменник розповідає про екологію людської душі, майже в кожному творі йде бій між добром і злом, і на жаль, добро не завжди перемагає...

Оповідання «Сказаний чорнобильський собака» пройняте щирою любов'ю й милосердям. Собака Пальма добра та чуйна, однак для селян ця тварина затаврована страшним словом «чорнобильська», бо її кинули вмирати колишні господарі – переселенці. Урятувавши Пальму від неминучої загибелі, малий Гриць потоваришував з нею, хоча односельці не розуміють цієї дружби з заразною, на їхній погляд, твариною і ладні вбити її разом із ще ненародженими цуценятами... Як розвивались події далі – читайте в цьому оповіданні.

У книжці «Діти Чорнобиля» Є.Гуцало замислюється над катастрофічними наслідками фатальної атомної аварії для нашого народу Виразно показуючи, як невідворотна біда понівечила життя й душі маленьких українців, письменник закликає берегти й плекати дитячу чистоту, ніжність, відкритість, бо Чорнобиль увійшов у кожен дім, і всі ми його діти.

Прочитати твір можна за посиланням <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=4445>